

MARIBORSKI VEČERNIK „JUTRA“

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2455
Izda se razen nedelje in praznikov vsak dan ob 18. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase
sprejema tudi oglasni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čekoval račun št. 11409

Obroč okoli osamljene Bolgarije

ZA JAMČENJE MEJ MED JUGOSLAVIJO, ROMUNIJO, TURČIJO IN GRČIJO.

Balkanske in srednjeevropske srednje in male države kažejo v zadnjem času nenavadno veliko aktivnosti v zunanji politiki. Avstrija, Madžarska, države male antante, Turčija in Grčija stojijo že nekaj tednov ali mesecev povsem v ospredju. Zelo agilen je Balkan. Ob nastopu letošnje jeseni je bila sklenjena med Turčijo in Grčijo prijateljska in nenapadna pogodba, ki jamči obojestransko posest sedanjega ozemlja in nedotakljivost meja. Kmalu na to je bila parafirana slična pogodba med Jugoslavijo in Turčijo in bo tudi že v najkrajšem času podpisana. Zdi se, da se bo v ta namen nalašč pripeljal v Beograd turški zunanji minister Tefik Rudžibeg. O priliki Titulescovega obiska v Ankari je pa bila podpisana prijateljska in nenapadna pogodba tudi med Romunijo in Turčijo. Tako je sedaj sklenjen obroč pogodb, ki obsega Romunijo, Turčijo, Grčijo in Jugoslavijo, ki si vse druga drugi jamčijo status quo.

Izostala je samo — Bolgarija! Med tem, ko je okoli in okoli nje strnjen krog zaveznikov in prijateljev, se Sofia še vedno noče vdati, da si sliči docela od vseh strani obkoljeni trdnjavi. Trdovratno vztraja pri svojem zatrevanju, da se noče vezati na nobeno stran, toda tega ji pri najboljši volji ne moremo verjeti. Če bi bila zares tako neodvisna, kakor tako radi zatrjujejo ministrski predsednik Mušanov in drugi, bi se vsaj sprico tako važnega dogodka kakor je sedanj obroč pogodb okoli nje, zganila in poiskala sebi vsaj neko mesto sodelovanja v balkanski zvezi. Vse kaže zato, da Bolgarija ali nima več prostih rok, ali pa je tako trmoglava, da hoče z glavo skozi zid. Za prvo govore nenavadno prijateljski stiki Sofije z Budimpešto na eni ter z Rimom na drugi strani.

Tik za Titulescom je prispel v bolgarsko prestolnico madžarski ministrski predsednik Gömbös, ki je znan kot največji nasprotnik politike male antante in Francije, spremljal pa ga je še bolj zloglasni zunanji minister Kanya. Dočim pa Mušanov po Titulescovem obisku ni nič obljubljal, da bo ta obisk vrnil in potoval v Bukarešto, je po Gömbösevem hitel zatrevati, da se bo v kratkem napotil v Budimpešto. Vse to kaže precej nedvoumno, da je Bolgarija navezana na Madžarsko in Italijo bolj, kakor bi smela biti po svojem večnem naglašanju, da hoče ostati na vse strani nevezana. To nam potrjuje tudi pisanje italijanskega tiska, ki ni ničesar o-

pustil, samo da bi paraliziral eventuelne posledice nasprotnih obiskov v Bolgariji.

Toda tudi v primeru, da bi bila Bolgarija zares tajno že vezana na skupino revizionistov, bi ji moral vsaj sedaj sklenjeni obroč pogodb okoli in okoli nje odpreti oči in ji pokazati več ko nujno potrebo po preorientaciji! Vse države, na katere meji: Jugoslavija, Romunija, Grčija in Turčija so se zavezale, delovati z vsemi svojimi silami proti vsakršni teritorialni reviziji in si zato tudi medsebojno jamčijo nedotakljivost svojih meja. In te države, ki so vse tudi dobro oborožene, štejejo skupno preko 50 milijonov prebivalcev, dočim jih ima Bolgarija sama komaj 6 milijonov! Vsaka misel, da bi se mogla proti volji tega velikega in močnega bloka doseči bodisi mirnim potom bodisi z orožjem kakršnakoli revizija, je že na prvi pogled za vsakega normalnega človeka dosti več ko blaznost. V vsakem primeru se bo ta blok postavil z vso svojo težo proti zahtevam Bolgarije, v primeru vojne bi pa pomenil njeno takojšnjo zdobitev. Pa tudi zanašanje na revizioniste okoli Italije je nesmiselno. Rusi so rekli nekoč: »Bog je visoko, a car je daleč!« Daleč so za Bolgare tudi Madžari, Italijani in Nemci. V primeru vojne bi bila Bolgarija kljub njihovi eventuelni podpori popolnoma odrezana od njih.

Zunanja politika, ki jo zato vodi sedanja Bolgarija, je katastrofalna za njo samo, že v miru, še usodnejša bi pa bila v vojni. Zato se bo morala prej ali slej vdati, če ne bo hotela zaiti v še večjo osamljenost in če ne bo hotela riskirati še to, kar ima. To uvidevajo tudi vsi trezni elementi bolgarskega naroda, toda njihovi glasovi zvane zaenkrat še na gluh ušesa. Kljka, ki je Bolgarijo že tolikokrat onesrečila in ji pripravila sramoto za sramoto, poraz za porazom, je še vedno odločujoča. Še vedno upliva njanio tudi makedonstvujoči, ti razdiralci slovanske sloge na Balkanu in sploh škodljivci vseh slovanskih interesov. Saj so med drugim samo oni krivi, da smo Slovani izgubili izhod na Egejsko morje, ki smo ga že imeli! Dokler bo torej smela ta sedaj celo od naših skupnih sovražnikov moralno in materialno podpirana organizacija nemoteno voditi svojo politiko, bo Bolgarija neizogibno obsojena na ponavljanje nepravilnih napak. Vendar smo še vedno trdno prepričani, da bo tudi v Bolgariji prej ali slej zmagala skupina tistih mož, ki vidijo in vedo, kje je za Bolgarijo in bolgarski narod edino mogoče mesto.

Pomirjenje med Avstrijo in Nemčijo

DOLLFUSS NAPOVEDUJE BOLJŠE ODNOSAJE Z BERLINOM. PISANJE KRŠČANSKOSOCIALISTIČNEGA LISTA.

DUNAJ, 27. oktobra. Včeraj popoldne je imel klub krščansko-socialnih narodnih zastopnikov svojo sejo v klubskih prostorih v parlamentu. Seje se je udeležil tudi kancelar Dollfuss, ki je obvestil navzoče o svojih zadnjih pogajanjih s češkoslovaškim zunanjim ministrom dr. Benešem in izjavil, da je stanje trgovinskih pogajanj s Češkoslovaško zelo povoljno. Dotaknil se je tudi v splošnem zunanje-političnega položaja in je, kar se tiče spora z Nemčijo, naglasil, da so izgledi, da bo v najkrajšem času nastopilo poboljšanje odnosov med Avstrijo in Nemčijo. Razumljivo je, da je Dollfussova izjava presenetila vse navzoče. Ob zaključku seje je klub

izrazil Dollfussu svoje absolutno zaupanje. Povod tega sestanka prinaša predvčerajšnji »Bauernbändler«, glasilo organiziranih kmetov v krščansko-socialistični stranki, članek pod naslovom »Kaj bo po 12. decembru«, v katerem pravi med drugim, da so vsa prerokovanja o zvezi s tem popolnoma nesmiselna, ker Avstrija zasleduje boj Nemčije za njeno osvojenost z največjimi simpatijami. Avstrijska želja je, da se Nemčija pomiri, vendar pa je predvsem potrebno, da pusti v miru tudi Avstrijo. Če se ne varamo, so se valovi, ki so se vzburljali po takozvani nacionalni revoluciji v Nemčiji, zopet pomirili.

Sarrautjeva vlada radikalnih socialistov

NOVA FRANCOSKA VLADA SESTAVLJENA. OD STARE SE RAZLIKUJE PRAV MALO. PAUL-BONCOUR ZOPET ZUNANJI MINISTER. PROGRAM NOVE VLADE PO PREDSEDNIKOVI NAPOVEDI GLASOVI TISKA.

PARIZ, 27. oktobra. Mandatar Sarraut je do 1 ure ponoči sestavil listo svojega kabineta. Nova vlada se je dopoldne predstavila predsedniku Lebrunu v palači Elysée. Od prejšnje se le malo razlikuje in je sestavljena sledeče: predsedstvo in mornarica Albert Sarraut (dem. levica), podpredsedstvo Dali-mier (rad. socialist), pravosodje Chaumpey (rad. socialist), zunanje zadeve Paul-Boncour (neodvisen), finance Bonnet (rad. socialist), proračun Gardy (dem. levica), vojska Dali-dier (rad. socialist), pokojnine Ducos (rad. soc.), trgovinska mornarica Stern (lev. republikanec), prosveta De Monzie (franc. soc.), delo Frot (neodv. levicar), kolonije Pietri (lev. republikanec), trgovina Laurent-Eynac (rad. lev.), javna dela Pogonon (rad. soc.), letalstvo Pierre Cot (rad. soc.), zdravstvo Lisbonne (dem. lev.), pošte Mistler (rad. soc.), poljedelstvo Queuille (rad. soc.).

Kakor se vidi iz te liste, je bilo le pet ministrstev podeljenih novim ljudem. Na sebi radikalnih socialistov je Sarraut razvil tudi že svoj program, ki stremi glavno po tem, da se ohrani mir v Evropi na demokratični podlagi, obnovi francosko gospodarstvo in zagotovi socialni napre-

dek. V zunanji politiki hoče Sarrautjeva nadaljevati po Herriotu l. 1924, zasnovano in po Briandu nadaljevano delo miru v okviru Društva narodov. V državnem gospodarstvu se morajo znižati izdatki, zmanjšati transportne tarife in izvesti velika javna dela.

PARIZ, 27. oktobra. Tisk je sprejel Sarrautjevo vlado simpatično, koliko časa se bo mogla držati, je pa seveda odvisno od njenega gospodarskega obnovitvenega programa. Kakor se zatrjuje, hoče Sarraut reševati gospodarsko in finančno krizo skupno, kar vzbuja pri desničarjih zaskrbljenost in se v njenem tisku pojavljajo tudi že prva svarila. Levčarski tisk se pa veseli najbolj zaradi tega, ker je ostal zunanji minister Paul-Boncour, kar pomeni zmago za politiko ženevske mednarodne demokracije in delo za mir v duhu Herriota in pokojnega Brianda. Desničarski tisk pa poudarja še naprej, da je parlamentariistični sistem nesposoben, da bi rešil pereča zunanje-politična, gospodarska in finančna vprašanja. Radikalnosocialistični list »L'Ouvrier« riše zunanjo politiko tako: »Politika moči brez samopoveljevanja, odločnost mir dalje organizirati na bazi Društva narodov!«

Odgoditev razorožitvene konference

PLENUM ODGODEN DO 4. DECEMBRA, ZASEDANJE GLAVNEGA ODBORA PA DO 6. NOVEMBRA. INT RIGE ITALIJE.

ŽENEVA, 27. oktobra. Na včerajšnji seji glavnega odbora razorožitvene konference se je obravnavalo vprašanje odgoditve zasedanja konference zaradi položaja, ki je nastal z izstopom Nemčije. Skoraj vsi delegati so bili za to, da se delo plenuma odgodi, delo glavnega odbora in komisij pa nemoteno nadaljuje. Glavni odbor naj prouči ves material in pripravi osnutek konvencije na temelju MacDonaldovega načrta. Po vsednevni debati je bilo naposled sklenjeno, da se zasedanje konference odgodi do 4. de-

cembra, delo glavnega odbora pa do 9. novembra. Kljub temu pa, da je bilo na konferenci sklenjeno, da je edini forum za razorožitvena pogajanja samo Ženeva, se Italija še nadalje trudi, da bi spravila glavno odločevanje na teren pakta štirih, odnosno velesil, ker upa, da bo tako lažje dosegla enakopravnost za Nemčijo. Njena igra, ki stremi odkrito po oslavitvi Društva narodov in hegemoniji velesil, se nadaljuje z vsemi sredstvi diplomacije. Vendar njena prizadevanja ne bodo uspela.

Pomirjevanje Balkana

BUKAREŠTA, 27. oktobra. Dobro informirani krogi trdijo, da se bosta romunski kralj Karol in bolgarski kralj Boris sestala na Donavi 30. t. m. Oba suverena si bosta segla v roke na neki ladji pri Gjurjevu in se bosta razgovarjala več ur.

BEOGRAD, 27. oktobra. Romunski zunanji minister Titulescu se je včeraj dopoldne sestal z našim zunanjim ministrom Jevtičem. Opoldne pa je minister Jevtič priredil kosilo na čast Titulesca in pozval tudi druge člane vlade. Program Titulescovega obiska v Beogradu se je spremenil v toliko, da bo ostal v naši prestolici do danes popoldne in bo do njegov salonski voz priključil brzemu vlaku za Bukarešto, kamor bo došel jutri zjutraj.

Boj Amerike s krizo

WASHINGTON, 27. oktobra. Po poročilih »Federal Reserve Boarda« se je število delavcev in nameščenecv zmanjšalo v prvi polovici t. m. Je to prvo znižanje delovnih moči v početku kampanje. Cene manufakturnemu

in konfekcijskemu blagu so poskočile za 40 odst. Nameščenci po uradih se pritožujejo tudi nad draginjo živeža. Splošno pa se računa, da se je življenje podražilo za deset odst. Zmanjšala se je tudi industrijska produkcija, ker delavstvo in nameščenstvo spričo slabega zaslužka štedi do skrajnih mer.

AVSTRIJSKO NOTRANJE POSOJILO.

DUNAJ, 27. oktobra. Včeraj je bilo zaključeno vpisovanje avstrijskega notranjega posojila. Vpisanih bi moralo biti skupno okrog 100 milijonov šilingov, kakor pa službeno javljajo, je vpisanih nad 236 milijonov šilingov.

BELGIJA ZA VARNOST.

BRUSELJ, 27. oktobra. Na nekem banketu je belgijski vojni minister med drugim naglasil, da ga izkustvo vojne uči, da se mora vsa vzhodna meja Belgije utrditi z najmočnejšimi trdnjavami in bo zato zahteval po trebnje kredite.

Dnevne vesti

Smrt zaslužnega dušnega pastirja. V Laporju pri Slov. Bistrici je umrl včeraj v častitljivi starosti 70 let vpokojeni župnik in dekan g. Martin Medved, ki je bil eden najzaslužnejših predstavnikov lavantinske škofije. Aktivno se je udeleževal na vseh področjih, ki so bila v stikih z njegovim duhovniškim poklicem. Rojen je bil v Cirkovcih na Dravskem polju, srednje šolo in bogoslovje pa je dovršil v Mariboru. Kaplanoval in župnikoval je po raznih farah. Ave anima candida!

V nežni mladosti je pokosila včeraj kruta smrt 10letnega Janka, sina trgovca g. Trpina v Vetrinjski ulici. Nepozabnega sinčka bodo pokopali jutri v soboto ob pol 16. uri na pobrežkem pokopališču. Hudo prizadetim naše globoko sožalje!

Napredovanje v policijski službi. V višjo položajno skupino je napredoval policijski okrajni nadzornik g. Franc Čanjko.

Župnijski izpit sta opravila Matija Munda, kaplan v Ljutomeru, in Vinko Pivec, kaplan v Selnici ob Dravi.

Priprave za veliko nacionalno manifestacijo. Zveza Maistrovih borčev je sklicala sinoči pri »Orlu« izredno sejo, kateri so se udeležili zastopniki vseh povabljenih nacionalnih, kulturnih in strokovnih organizacij, navzoča pa sta bila tudi mestni župan dr. Lipold in poveljnik domačega 45. pehotnega polka generalštabni polkovnik g. Glišić. Sejo je vodil predsednik Zveze g. Škabar, ki je v svojem pozdravnem in uvodnem nagovoru na kratko obrazložil pomen Zveze, namen sestanka in razvil kratek program velike nacionalne manifestacije, ki bo v nedeljo 19. novembra združena s krstno slavo domačega 45. polka kot 15 obletnica priključitve Maribora in njegovega zaledja k naši močni Jugoslaviji. Za njim so spregovorili mestni župan dr. Lipold, narodni poslanec dr. Pivko in poveljnik 45. pehotnega polka g. Glišić. Izvoljen je bil tudi odbor, ki bo izdelal podroben program omenjene proslave.

Poziv Maistrovim borcem v Rušah. Zaradi bližajoče se velike nacionalne manifestacije ob 15letnici priključitve Maribora k Jugoslaviji se pozivajo vsi ruški Maistrovi borci, da se čimprej javijo v posojilnici pri g. Albertu Koruži.

Obrtna nadaljevalna šola v Mariboru naznanja: Ker spadajo odslej tudi vajenci in vajenke iz Studencev, Teznega, Pobrežja in Košaki-Krčevine v mestno obrtno nadaljevalno šolo, se morajo vsi ti obrtni vajenci, ki še niso stari 18 let, javiti od 29. okt. do 4. nov. t. l. dopoldne med 10—12 na mestnem načelstvu radi vpisovanja v šolo. S seboj naj prinesejo zadnje šolsko izpričevalo in 15 Din kot prvi obrok šolnine. Javiti se morajo brez izjeme vsi vajenci in vajenke, ker ne bo nihče mogel položiti pomočniškega izpita, če ni bil v o.-n. šoli.

Volitve v Delavsko zbornico. Izid pismenega glasovanja za volitve v Delavsko zbornico je naslednji: delavska kurija: modra 1.045, rdeča 662, bela 663; nameščenska kurija: modra 133, rdeča 35, bela 23, zelena 25; spornih glasov je za modro 8, rdečo 4, belo 10, neveljavnih 135. Skupno je bilo oddanih 2.743 glasov, in sicer za nacionalne liste 1.178, za rdečo listo 697, za belo 686, za zeleno pa 25.

Izid občinskih volitev v državi: Skupno so se volitve izvršile v vsej državi v 3.858 občinah. Kandidatnih list je bilo 7.850. Jugoslovanska nacionalna stranka je zmagala v 6.964 občinah. Vpisanih volilcev je bilo 3 milijone 214.305, glasovalo pa jih je 2 milijona 139.181 ali 66,53%. Za jugoslovansko nacionalno stranko je glasovalo 1 milijon 940.926 volilcev, ali 90,70%, za sporazumne liste 25.412, ali 1,19%, za neopredeljene liste 5.895, ali 0,28%, za opozicijo 166.648 ali 7,83%. Tako je jugoslovanska nacionalna stranka dobila občinske uprave v 3.616 občinah, ali 93,73%, sporazumne liste v 56 občinah, ali 1,45%, neopredeljene v 6 občinah ali 0,25%, opozicija pa v 180 občinah, ali 4,67%.

Kdo je lahko član gasilnih društev? Minister za telesno vzgojo je odredil, da se smejo sprejeti za člane posameznih gasilnih edinic poleg naših državljanov tudi tuji državljani, Slovani po krvi in jeziku, bivši državljani carske Rusije, državljani poljske republike in držav male antante.

Ljudska univerza v Mariboru. Danes v petek ob 20.15 uri predava znameniti raziskovalec Afrike g. pater Schebesta o svojem dolgoletnem bivanju med pigmeji in bantuškimi črnci. Pokrajino in življenje ilustrira film. Jutri v soboto predava v francoščini g. Leon Rey iz Pariza o javnih spomenikih v Parizu.

Društvo odvetniških in notarskih uradnikov v Mariboru obvešča svoje članstvo in prijatelje našega stanu, da je dne 26. tm. umrl naš dolgoletni tovariš Štefan Kamenšek, odvetniški pisarnovodja v pokouju v Mariboru. Vabimo tovariše in tovarišice ter znanke, da se v izdatnem številu udeležijo pogreba, ki bo v soboto 28. tm. ob 15. uri dopoldne iz mrtvašnice mestnega pokopališča na Pobrežju ter sv. maše zadušnice, ki se bo brala v ponedeljek 30. tm. ob 7. uri zjutraj v stolnici v Mariboru. Pokojnik nam ostane v blagem spominu, sorodnikom izrekamo naše iskreno sožalje!

VELIKA KAVARNA

Kozaški pevski zbor balalaika-jazz

1. Novembra 1.

Mornarska sekc. Jadranske straže vabi vse člane in vse bivše mornarje, ki še niso člani, da se udeležijo važne seje, ki bo v nedeljo 29. tm. ob 10. uri v gostilni Rosenberga v Sodni ulici.

Zveza mladih intelektualcev javlja, da ima jutri v soboto ob 20. uri krožek učiteljcij nujen sestanek, katerega naj se vse udeležijo. Predsednica.

Sokolsko društvo v Ljutomeru ponovi na splošno željo občinstva v nedeljo 29. t. m. ob 15. uri v Sokolskem domu opereto »Mamzell Nitouche«. Vabljeni vsi!

Lutkovno gledališče Sokola Matice. V Narodnem domu igra v nedeljo 29. tm. ob 16. uri narodno pravljico v 4. dejanjih »Pepelka«.

Prošnja hišnim posestnikom. Ker kriza ne popušča in pritiska k tlom zlasti nižje sloje, bo mestna občina mariborska tudi letos zbirala prispevke za Pomožno akcijo za siromašne sloje našega mesta. Akcija pa bo imela le tedaj uspeh, če bodo hišni lastniki složno z najemniki in podnajemniki pokazali razumevanje za stvar in po svojih najboljših močeh podprli to akcijo v denarju in blagu. Društvo hišnih posestnikov za Maribor in okolico vladno prosi hišne posestnike in upravitelje, naj ne odklanjajo nabiralnih pol, ki jih bo mestna občina po svojih organih izročila v podpis, marveč naj posredujejo, da bodo dobili nabiralne pole v roke tudi najemniki in podnajemniki. Nabrane prispevke naj hišni posestniki oziroma upravitelji shranijo in jih naj izročijo s svojim prispevkom vred pooblaščenim organom mestne občine proti potrdilu. Hišni lastniki, pokažite da imate kljub hudim razmeram dovelj socialnega čuta za najbednejše ter jim pomagajte po svojih najboljših močeh do skromnega koščka kruha!

Obrtniki za svoje pravice. Na konferenci obrtnih zbornic in obrtnih odsekov skupnih zbornic, ki se je vršila preteklo nedeljo, ponedeljek in torek v Sarajevu, so razpravljali naši obrtniki predvsem o šušmarstvu in o bolniškem zavarovanju obrtnikov. Ugotovljeno je bilo, da zakon o obrtnih vsebuje sicer uspešna sredstva za pobijanje šušmarstva, vendar pa na žalost upravne oblasti niso doslej postale dovolj energično in se je prav radi tega šušmarstvo še bolj razpaslo. Konferenca je sestavila resolucijo, v kateri so zaprosili obrtniki vladno naj izda za uspešno pobijanje šušmarstva poseben zakon po vzorcu zakona o nelojalni konkurenci. Glede prisilnega zavarovanja obrtnikov pa je bilo sklenjeno naprositi kraljevsko vladno naj čimprej izda potrebno uredbo.

Kongres brivcev in lasničarjev. Pretekli ponedeljek popoldne se je pričel v Zagrebu kongres brivcev in lasničarjev iz vse države. Nekateri delegati so zahtevali med drugim, naj bi bila brivska obrt enotna. Tudi je bil na kongresu izvoljen nov upravni odbor s predsednikom Vukosavljevićem iz Beograda na čelu.

Pri nagnjenju k maščobi, protinu, sladkosti izbolišuje naravna »Franz Josefova« grenčica delovanje želodca in črevesja in trajno pospeši prebavo.

Pet dinarjev na dan za trdo delo. Kako brezvestno izkoriščajo nekateri podjetniki naše ubogo delavstvo, nam priča primer v tekstilni tovarni v Čakovcu, kjer je pretekli ponedeljek delavstvo stopilo v stavko. Tovarna je plačevala svojim delavcem po 5 Din na dan za njihovo delo. Ker je vodstvo uvidelo krivico, je obljubilo, da bo v polni meri ugodilo zahtevam delavcev. Delovna moč v Čakovcu je zelo poceni, vendar pa je nova tekstilna tovarna hotela doseči še večji profit in je tako nizko plačevala svoje delavstvo, da so se zgražali celo drugi podjetniki.

Jesenski izlet k Sv. Duhu na Ostrem vrhu. Ker je kobanski razgledni stolp pri Sv. Duhu na Ostrem vrhu že v stadiju uresničenja, se poda v nedeljo 29. tm. na Kobansko odbor »Meje«, da končnoveljavno poišče primeren teren za postavitev. Akcijo vodi znani strokovnjak gosp. Ivan Robnik, strok. učitelj na učiteljski v Mariboru. Veliko zanimanje za projekt kažejo zlasti Selničani, odkoder bo najlepše izhodišče za pohod k 24 m visokemu razgledniku. Prijatelji »Meje« in strokovnjaki »planinskih stolpov«, pridružite se nam! Obmejni izletniki, v nedeljo dobrodošli pri Sv. Duhu!

Izlet v Prago. Izredna prilika za obisk Prage se nudi udeležencem tega izleta, ki ga priredi od 11. do 19. XI. Zveza jugoslovansko-češkoslovaških lig v zvezi z Zavodom za pospeševanje zunanje trgovine, društvom »Putnik« in radio-postajo Beograd. Na sporedu je obisk Prage, Karlštajna, Plzna, Karlovih Vary, Bratislave, Dunaja in Budimpešte. V Pragi bo oficijelen sprejem pri primatorju in na jugosl. poslaništvu. Cena vožnje znaša Din 750, ves aranžma pa 2.005 Din. Zanimati na to, da predstavlja ta izlet prvo oddolžitev za številne obiske čeških bratov v naši državi tekom preteklih sezon, je pričakovati številne udeležbe. Informacije, prijave in vlačila pri »Putniku«, Aleksandrova c. 35.

Službeni list dravske banovine objavlja v letošnji 86 številki: Dodatni sporazum o trgovinski pogodbi med Kraljevino Jugoslavijo in republiko Avstrijo; naredbo bana dravske banovine glede delovanja brezobrestnih gradbenih hranil in zadrug; naredbo bana dravske banovine glede delovanja agentov registriranih pomočnih blagajin ter hranilnih in posojilnih zadrug; objave banske uprave o pobiranju občinskih trošarin v letošnjem letu in razne objave iz »Službenih novine«.

Dr. Riboli obsojen. Zagrebško sodišče je razglasilo razsodbo proti bivšemu odvetniku dr. Josipu Riboliju, ki je zaradi raznih goljufij obsojen na 2 leti zavora in na povračilo škode. Obsojenega odvetnika bodo prepeljali v kaznilnico v Lepoglavo, kjer bo presedel svojo kazen.

Samomor okrajnega glavarja. V Novem Sadu se je te dni ustrelil okrajni glavar v Bački Palanki Damjan Stojić. S karabinko si je pogнал kroglo v srce in bil na mestu mrtev.

Radio Ljubljana. Spored za soboto 27. t. m. 12.15 plošče; 12.45 poročila; 13. čas, plošče; 18. plošče. »Stanje cest«; 18.30 zabavno predavanje; 19. »Ljudski nauk o dobrem in zlu«, predava dr. Veber; 19.30 zunanji politični pregled, predava dr. Jug; 20. radio-orkester, plesna glasba; 20.30 plošče; 21. kvartet Glasbene Matice, poje zdravice in napitnice, vmes saksofon solo, igra Miloš Zichler; 22. čas, poročila, radio-jazz; 23. konec.

Kino Union. Od danes četrtka dalje mojstrsko delo ameriške produkcije v nemškem jeziku »Mata Hari« z najpriljubljenejšim ljubavnim parom Greto Garbo in Ramonóm Novarrom. Velefilm, ki nam prikazuje življenje in konec najlepše žene Pariza in nainevarnejše volunke med svetovno vojno.

Grajski kino. Od danes dalje se predvaja sijajni velefilm »Zvezda Valencije«. Ljane Haid, Ossi Osswald, Paul Westermeier. »Zvezda Valencije« je krasen film, čigar posnetki so napravljeni na Malorci. Izborni in nad vse lepi so morski posnetki. Dejanje kaže življenje dveh ločenih zakoncev, trgovino z dekleti in pa boj med policijsko ladjo »Leone« in pa zloglasno ladjo »Zvezdo Valencije«.

Vremensko poročilo mariborske meteorološke postaje. Davi ob 7. uri je kazal termometer 6,4 stopinj C; minimalna temperatura je znašala 6,1 stopinj C; barometer je kazal pri 16,1 stopinjah 731,6, reduciran na ničlo pa 729,7; relativna vlaga 88; dežja je padlo 35,7 mm; vreme je hladno in deževno.

Narodno gledališče

REPERTOAR.

Petek, 27. oktobra: Zaprto.

Sobota, 28. oktobra ob 20. uri: »R. U. R.« Premiera. V proslavo češko-slovaškega narodnega praznika.

Nedelja, 29. oktobra ob 15. uri: »Pastirček Peter in kralj Briljantin«. Otroška predstava. — Ob 20. uri: »Rože v snegu«.

Proslava češkoslovaškega narodnega praznika v gledališču. V soboto, 28. tm. proslavi mariborsko gledališče češko-slovaški narodni praznik s premiero znamenite Čapkovske drame »R. U. R.« Ta kolektivna drama obravnava problem robotov ter je v povojni dramski literaturi vzbudivla senzacijo. Autor Karel Čapek spada med prve moderne češke duhove ter je s svojimi deli dosegel izredno močne uspehe po vsem svetu. Zlasti mnogo slave mu je prinesla drama »R. U. R.«. Mariborsko uprizoritev tega dela pripravlja režiser J. Kovič, nastopijo Starčeva, Zakrajškova, Savinova, Kraljeva, Skrbinšek, Nakrst, P. Kovič, Grom, Daneš, Furijan, Rasberger, Medven, Tovornik, Gorinšek, Crnbori, Blaž, Verdonik in Turk. Pred slavnostno predstavo igra orkester učiteljskega češko himno.

Nedelja v gledališču. Popoldne ob 15. uri bo otroška predstava. Ponovili bodo pravilčno igro »Pastirček Peter in kralj Briljantin«. Vsebinsko je to delo velezbavno ter bo gotovo spet izzvalo salve smeha. Pri nedeljski premieri ga je decasprejela z velikim navdušenjem. Rezervirajte si vstopnice! »Rože v snegu«, priljubljena opereta, ki ji je po znamenitem skladatelju L. Weiju napisal efektno muziko Oskar Jascha, se ponovi kot večerna predstava. Pri tej opereti je zlasti omeniti krasni pevski part. V orkestru je tudi harfa.

Pri zapeki, krvnemu prenapolnjenju trebuha, kongestijah, bolečinah kolčnih živcev, bolečinah v boku, zasoplenosti, hudem srčnem utripanju, migreni, šumenju v ušesih, omotici, poboitosti povzročeni naravna »Franz Josefova« grenčica izdatno izprazni črevesja in osvoboditev od občutkov tesnobe. Mnogi zdravniki uporabljajo »Franz Josefovo« vodo tudi pri nadlogah klimakterijalne dobe z največjim uspehom. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Krvav pretep v Pekrah. V sredo zvečer so se v Pekrah stekli delavci med seboj. Ker so bili nekoliko vlnjeni, je iz navadnega pretepa nastal krvavi ples. Neki delavec je z nožem zabodel 3 krat v pleča brezposelnega čevlarskega pomočnika Franca Črepinka, enkrat pa 18letnega delavca Karla Audio. Oba ranjenca so poklicani reševalci prepeljali v mariborsko bolnišnico, za divjaškim delavcem pa po izvedenju sedaj orožniki.

Hude posledice prepira dveh delavk. Na Pobrežju stanujoča 20-letna delavka Zofka Zorčeva je imela hudo sovražnico. Zofka je bila v blagoslovljenem stanju, in ko je preteklo sredo zvečer srečala svojo nasprotnico, sta si zopet skočili v lase. V prepiru je sunila nasprotnico Zofko s tako silo v nogo v trebuh, da se je od bolečin zgrudila in splavila nedonošenega otroka. Zorčeva je pričela hudo krvaveti in so jo poklicani reševalci prepeljali v porodnišnico. Sirova Zofka na sovražnica bo prejela zaslužen kazen pri sodišču.

Usoden strel. V Framu je doletela 33-letnega bivšega železniškega uradnika Franca Poljanca huda nesreča, ki bo imela najbrže še smrtno posledico. Ko je bil Poljanec sam v hiši, je vzel puško, da bi jo očistil. Po nesrečnem naključju pa se mu je puška sprožila in ga je strel zadel v trebuh, ter mu hudo rani trebuhne organe. Nezvestnega so prepeljali poklicani mariborski reševalci v bolnišnico. Njegovo stanje je zelo resno.

Trg za ribe. Današnji trg za ribe je bil srednje založen. Na trg so prinesli tudi nekaj domačih rib in so prodajali krape po 10 do 15 Din, ščuke pa po 18 Din kg. Morskih rib je bilo bolj malo in so jih prodajali po običajnih cenah.

V deželi dolarja pojem brezposelnost. Po statističnih podatkih je v mesecu septembru dobilo v Združenih državah do 620.000 nezaposlenih delavcev. V času od 1. marca do 1. oktobra pa je skupno našlo delo 2 milijona 700.000 brezposelnih delavcev.

Kongres jugoslovanskih gostilničarjev v Beogradu

GOSTILNIČARJI, RESTAVRATERJI IN KAVARNARJI ZA SVOJE STANOV-SKE INTERESE.

V sredo dopoldne ob 10. uri se je pričel v Beogradu prvi kongres »Državne zveze gostilničarjev, restavraterjev in kavarnarjev kraljevine Jugoslavije« pod predsedstvom Mihajla Nikolića. Po pozdravnem nagovoru predsednika so glavni poročevalci takoj pričeli čitati svoje temeljito izdelane referate, in sicer so poročali: Avakum Perišić iz Sarajeva o trošarinskem vprašanju, ravnatelj Anton Peteln iz Ljubljane o spremembah in dopolnitvah obrtnega zakona, Peter Petković o gostilničarskih davščinah, o protizakonitem izvajanju gostilničarskega obrta in o cenah, Mihajlo Nikolić o avtorskem honorariju, Vladislav Papić o policijskih taksah na koncerte in druge zabave, Teodor Kaufman o hotelirstvu in turizmu ter Vladimir Bogdanović o socialnem zavarovanju in odnošajih pomožnega osebja.

Po vseh teh referatih je prečital Peter Petković v imenu 50.000 organiziranih jugoslovanskih gostilničarjev, ki vzdržujejo in preživljajo več stotisoč nameščenecv in njihovih svojcev, obširno resolucijo, obsegajočo 30 točk. Resolucija vsebuje v glavnem naslednje zahteve:

Glede trošarine naj se končno reši, ali vino ali žganje zapadata trošarini in če se to potrdi, naj se določi, da vsak plača trošarino na vino in žganje za ono množino, ki jo sam popije ali naj se pa ukine. Plačuje naj se trošarina že kar na mestu proizvodnje. Prepove naj se dvojno ali trojno občinsko obdavčenje in ukinejo naj se občinske doklade. V smislu taksne ka zakona post. 34. točka 3., naj se gostilničarji izravnaajo s trgovci in obrtniki. Pravočasno neplačanje periodičnih taks in pavšalov naj se ne kaznuje in doloži izrečene kazni naj se oproste. Banske uprave naj vrnejo denar, vplačan po starem trošarinskem zakonu za vino in žganje, ki sta bila tedaj na zalogi.

Ker je sedanji obrtni zakon zlasti glede zaštite gostilničarskih interesov zelo pomanjkljiv, naj se čimprej sprejme poseben zakon o gostilničarjih in turizmu, ki naj bi vseboval vsa vprašanja te stroke in pri katerega sestavi morajo sodelovati gostilničarski predstavniki in turistični činitelji. Odmera davkov naj se izvaja s pravilnim kriterijem in upoštevanjem realnega stanja in dejanskih razmer posameznih obdavčencev, zlasti pa njihove plačilne zmožnosti. Revidirajo naj se predlogi davčnih uprav o letošnji točarini, ki naj se zniža za lansko odmero.

V davčne odbore in vse komisije, ki razpravljajo o davčnih vprašanjih, naj se pokličejo k sodelovanju in sklepanju predstavniki gostilničarskih organizacij.

Vsi davčni zaostanki gostilničarjev do vključno leta 1932. naj se odpisajo. Vse ostale zahteve naj se izterjujejo z vso obzirnostjo. Najstrožje naj se prepove in preganja nelegitimno opravljanje gostilničarskega dela v kakršnemkoli pogledu. Vse zasebne kuhinje za prehranjevanje zasebnikov in izdajanje zasebnih prenočišč naj se prepovedo. Prodaja vina in žganja naj se vrši strogo na zakoniti podlagi, prodajanje lastnih pridelkov pa naj se dovoli le revnim vinogradnikom, in to le njim samim brez posredovalcev.

Pivovarjam naj se prepove točenje piva v steklenicah izven sedeža pivovarne. Ustanove naj se kreditne ustanove za konverzijo in konsolidacijo zasebnih dolgov, hotelskih in ostalih obrtvo. Vse kratkoročne obveznosti naj se sprejme v dolgoročne z določenim enotnim maksimalnim obrestovanjem. Vse ustanove, ki se bavijo s pospeševanjem turizma, morajo imeti v svojih odborih predstavnike gostilničarjev oziroma njihovih organizacij. S predpisi naj se uredi za vso državo višina takse na tuje, ki naj bo minimalna. Te takse naj ne določajo občine in mesta po lastni uvidevnosti in naj se uporabljajo le v turistične namene. V državi in tujini naj se izvede velika propaganda za obisk naših kopališč in turističnih točk ter zimskosportnih središč. Dosežejo in urede naj se nove tesne zveze s tujimi tujkoprometnimi činitelji in dovoli naj se v naši državi delo znanim in solidnim tujim turističnim podjetjem na pr. Cook, Wagon Lits itd.

Avtorski honorarji naj se zahtevajo le

Ptuj

Ukinitve avtobusne vožnje Ptuj—Sv. Barbara—Sv. Andraž v Halozah. Mestno avtobusno podjetje ukine 31. t. m. prevoz pošte in oseb na progi Ptuj—Sv. Barbara v Halozah—Sv. Andraž—Leskovec—Sv. Vid—Ptuj. Z ukinitvijo te proge je prebivalstvo Haloz težko prizadeto, nič manj pa tudi poštna uprava in ostale oblasti v Ptuj, ker s tem odpade edino redno vsakodnevno prometno sredstvo. Potrebno je torej, da vrši poštna uprava prevoz v lastni režiji s poštnimi avtomobili, sicer ne bo prizadeto le domače prebivalstvo, temveč bo to še hujši udarec za tujski promet.

Proslava CSR narodnega praznika. Povodom petnajstletnice osvobodjenja prireditelja Češkoslovaško-jugoslovanska liga in Glasbena Matica v Ptuj v soboto, 28. t. m. ob 20. uri pevski koncert v dvorani Glasbene matice.

Računski zaključek ptujske mestne občine za upravno leto 1932 je razgrnjen na vpogled pri mestnem knjigovodstvu do

pojave, in to tem bolj, ker je admiral Byrd že enkrat preizkusil vse prirodne življenske pogoje v Antarktiki. Byrd je po končanem svojem prvem velikem potovanju na Južni tečaj in vrnitvi odtod objavil izredno zanimive doživljaje v posebnem dnevniku. Ti doživljaji spadajo v dobo med letom 1928. in 1930.

Iz Byrdovega dnevnika je ljudem iz civilizirane sfere le približno razumljiva vsa težavnost in veličina tega podjetja drznih potnikov na zemeljskih tečajih. Nedvomno pa prav te ovire in težave, ki jih je Byrd premagal na svojem prvem potovanju vabijo in privlačujejo ter navdušujejo raziskovalce, ki ga sedaj spremljajo na njegovi drugi polarni poti.

V večnem ledu in snegu so »lezli« — ker letelo se je manj — aparati ekspedicije in se le počasi pomikali naprej ob ovirajočem divjanju vetrov. Vsakih novih 100 metrov poti je zahtevalo novega silnega napora in truda. Kakor opisuje Byrd v svojih zapisnikih, se je tamkaj v pravem pomenu besede razvil obupen boj človeka s prirodnimi elementi, naposled s snežnimi viharji, ki niso redko preprečevali pristanek letal na nepreglednih belih poljih. Propeler letala se je vrtel kljub odporu motorja in zmernemu olju. Krila letala so se zvižala in upogibala, aparat pa se je zaradi sile vetra tako silovito skušal odtrgati od čvrstih naprav za pritrditve, da so bila platna in vrvi napeta kakor strune na goslih.

ALBUS

terpentinovo milo
odstrani vso nesnago
in varuje Vaše perilo.

od izvajaajočih godbenikov, nikakor pa ne od lastnikov gostiln in restavracij, bodo pa naj zmerni. Okrožni uradi za zavarovanje delavcev naj jemljejo za podlago prispevkov samo znesek, ki ga določi delodajalec z delojemalcem. Okrožni uradi morajo brezpogojno sprejemati v članstvo tudi žensko osebje gostiln vseh vrst in naj urede plačevanje prispevkov z znamkicami, kakor se plačuje uslužbenški davek. Gostilničarji se kot posebna in izrazito samostojna obrt smejo združevati le v lastnih organizacijah in ločeno od trgovcev. Temeljito se morajo revidirati in znižati vse takse, ki jih plačujejo gostilničarji. Znižati se morajo cene električnega toka in vode, ki se konzumirata v gostilniških obratih, na nižino, ki jo plačujejo industrijska podjetja. Revidira naj se zakon o nabavljalnih in konzumnih zadrugah, katerim naj se prepove poslovanje takoj, čim se ugotovi, da prodajajo blago tudi nečlanom in naj se jim seveda ukinejo tudi vse olajšave pri prevoznih tarifah in davkih.

Resolucijo je sprejel kongres soglasno in s silnim aplavzom. Mimo tisočerih gostilničarjev iz vse države so prisostvovali kongresu tudi zastopniki vseh ministrstev, trgovskih zborov iz vse države, turističnih organizacij in mnogi narodni poslanci.

6. novembra 1933. Vsak občan je upravičen računski zaključek pregledati in predložiti svoje opazke mestnemu načelstvu.

Agrarna reforma. Radi končne ureditve agrarnih odnošajev na Herbersteinovem veleposestvu, je banska uprava v Ljubljani odredila, da se ima vršiti zadevna razprava 8. novembra 1933 dopoldne pri mestnem magistratu v Ptuj. Razprave se smejo udeležiti le oni agrarni interesi, ki so dobili pismeno vabilo.

Kino. V soboto 28. t. m. ob 20. uri in v nedeljo 29. t. m. ob 18.30 in 20.30 se predvaja film »Noč velike ljubezni«, po romanu Geze Bolvarija. V glavnih vlogah Gustav Fröhlich, Jarmila Novotna i. dr. Kot dodatek Foksov tehnik. Film »Hči polka«, ki je bil na sporedu v soboto in nedeljo, odpade.

Sejem za prašiče v Ptuj 25. t. m. je bil dobro obiskan. Prignanih je bilo 464 ščetinarjev, prodanih pa 163. Cene: prolenki 6—7, polmastni 8, plemenski 6—7 Din za kg žive teže; 6—12 tednov stari so se prodajali od 75—280 Din.

Nekega dne se je Fokkerjev aparat zaradi takega silnega viharja nenadoma odtrgal in z brzino kakih 200 km na uro odletel približno 800 metrov daleč, kjer je treščil ob ledeno goro in obležal kot kup razbitega, neuporabnega železja. Član ekspedicije June je iz tega kupa razbitin izkopal poškodovani radio-aparat, s katerim pa je mogel le še sprejemati vesti, dočim je bil aparat za oddajanje popolnoma nesposoben.

Z enim samim udarcem vetra je ekspedicija izgubila tako potrebno in dragoceno letalo. Člani ekspedicije so prebili v času takega neugodnega vremena po ves dan v svojih spalnih vrečah, ker sploh niso mogli storiti kaj koristnejšega in pametnejšega. V snežnem viharju in metežu so padale izpod neba težke snežne kepe v velikosti pesti in zadajale članom ekspedicije tudi občutne bolečine povsod, kamor so priletele. Vreme se je spreminjalo neverjetno naglo. Včasih je padel barometer v pičlih 5 urah kar za 25 milimetrom.

Na ekspedicijski ladji »Mali Ameriki« so bile vremenske razmere mnogokrat umerjene, kakor pa v dva dni potovanja oddaljenem Byrgovem taborišču. To taborišče je bilo postavljeno na kristalnem ledu, debelem do 100 metrov. Ponoči je kazal toplomer 34 stopinj Celzija pod ničlo, okrog 3. ure zjutraj pa je postalo občutno mrzlo v sicer toplih spalnih vrečah. Pri naraščajočem mrazu se je vedno slišalo v notranjosti ledu neka-

Sport

Razpis II. Pohorskega gozdnega teka, katerega priredi SSK Maraton v nedeljo 5. novembra 1933. za poedince in moštvo na progi: Ruška koča - Razgledni stolp - Pohorski dom. Proga je dolga približno 7 km. Start ob pol 11. uri pri Ruški koči, cilj pri Pohorskem domu. Pravico tekmovanja imajo verificirani člani lahkoatletskih in zimskosportnih odsekov klubov, včlanjenih v JLAS in JZSS. Za moštva postavijo klubi poljubno število tekalcev, katerih prve trojice sestavi prvo moštvo, druge drugo itd. Nagrade prej Prvi zimskosportnik plaketo, drugi diplomu v okvirju, tretji in četrti diplomu. — Prvizimskosportnik plaketo, drugi diplomu v okvirju, tretji diplomu. Prvo moštvo diplomu v okvirju, drugo in tretje diplomu. Prijave je postati do 2. novembra 1933. na naslov: Grešak Ciril, Spodnještajerska ljudska posojilnica, Gospoška 23. Lahkoatletski morajo imeti na startu verifikacijska dokazila, zimskosportniki pa dokazilo, potrjeno od MZŠP, da so startali v prejšnji sezoni vsaj trikrat.

Romunska reprezentanca na Dunaju. Včeraj je rumunska reprezentanca, ki potuje v Curih, odigrala na Dunaju trenirsko tekmo proti FC Wenu. Zmagali so Romuni s 3:2 (1:1).

Državno hazensko prvenstvo. V nedeljo 29. t. m. bo v Ljubljani druga finalna tekma za državno hazensko prvenstvo, in sicer med zagrebško Concordio in Ilirijo.

Tretja delavska olimpiada bo od 5. do 8. julija 1934 v Pragi. Razen Češkoslovaške bodo tekmovali zastopniki Amerike, Jugoslavije, Letonske, Anglije, Belgije, Francije in Avstrije. Tekmovanje v zimskosportnih panogah bo že koncem januarja 1934 v Velikih Hamrih.

Sodniki za nedeljske prvenstvene tekme. V Čakovcu ISSK Maribor: Čakovečki SK g. Deržaj, v Celju SK Ilirija: SSK Celje g. Čimperman, v Murski Soboti Panonija: Gradjanski g. Bizjak, v Ptuj Ptuj: Drava g. Kopic in v Mariboru Mura: Svoboda g. Bergant.

Odbor za delegiranje sodnikov pri MOLNP, službeno. Prvenstveno tekmo SK Železničar rezerva: SK Svoboda rezerva v nedeljo 29. t. m. ob 12.30 na igrišču SK Svobode sodi g. Nemec.

Admiral Byrd potuje drugič na Južni tečaj

Kakor smo že poročali med brzojavni mi vestmi, je admiral Rihard Byrd pred dnevi odpotoval s svojo polarno odpravo v smeri proti Antarktiki, da ponovno obišče in še natančneje preišče bele skrivnosti na Južnem tečaju. Z njim je odpotovalo 70 učenjakov, ki upajo dokončati svoje velevažno znanstveno delo do jeseni leta 1935. Ekspedicija bo najprej raziskala ogromna področja za veliko ledeno bariero Antarktiki, naposled pa predele med Zalivom kitov in Otokom razočaranja.

Struktura tal in naravno bogastvo teh predelov sploh še nista znana. Admiral Byrd je vzel s svojo odpravo 100 polarnih psov, dve letali in več traktorjev. Vse stroške odprave bo kril sam in upa najti v Antarktiki vse mnogoštevilne registracijske znanstvene aparate, ki jih je pustil tamkaj ob svojem prvem obisku. Poudariti je treba, da razpolaga tokrat Byrdova ekspedicija z orjaškim letalom, težkim 8 in pol tone in z razpetino kril 28 metrov. Ta aparat je bil skonstruiran v New Yorku specialno za Byrdovo polarno podjetje.

Člani Byrdove ekspedicije potujejo na izvrstno opremljeni ladji »Jakobu Rupertu« in nameravajo okrog Novega leta doseči za izhodišče določeni kraj. Pri tem seveda upajo doživeti najzanimivejše

ko lomljenje in prasketanje.

Pri vseh teh neprijetnostih in fizični oddaljenosti od vsega ostalega sveta je bil Byrd in vsem ostalim članom ekspedicije največja tolažba — radio. S pomočjo radia je bil Byrd v zvezi istočasno z New Yorkom, s stražo na »Mali Ameriki« in s člani svoje ekspedicije, ki so odšli na saneh v določeni smeri raziskovat neznane polarne pokrajine. Radio je tudi v veliki meri omogočil smoteno in uspešno napredovanje velevažnega znanstvenega dela te odprave. Zelo pogosto so morale služiti smuč, zasajene pokončno v sneg, kot antenski stolpiči radiopostaje v Antarktiki.

Posebno romantično je bilo raziskovanje Rockefellerjevih gor. Ta gorska skupina se razprostira od 78. stopinje in 14. minute južne širine ter 155. stopinje in 15. minute zahodne dolžine do 77. stopinje in 35. minute južne širine ter 153. stopinje in 5. minute zahod. dolž. Tukaj so si posebne zasluge pridobili zlasti ekspedicijski psi, ki so nekoč v eni sami noči absolvirali, vpreženi v težke sani, brez vsakega odmora in počitka 100.8 km dolgo pot. S tem so potolkli enak rekord Amundsenove ekspedicije za 1.6 km, vrhu tega pa še pri 40 stopinjah mraza.

Najhujši med meseci, prebitimi ob Južnem tečaju, je bil mesec marec. V tem mesecu se je naletel dvakrat tako visok sneg kakor v mesecu juniju, ki predstavlja sredo zime v Antarktiki.

Marlj Skafan:

OCEANOPOLIS

Roman o skrivnosti človeške prošlosti

LVIII.

»Jaz vam pa pravim, da mi vse to nič. Kaj bi govorili o človeški prošlosti! Tako je bilo, kakor vam jaz pravim in nič drugače. Celina Atlantida je obstojala, širila se je med Afriko in Ameriko, tam, kjer se zdaj prelivajo vodovja Atlantskega oceana. Tam je bila zibelka človeške kulture, tam so živeli prvi ljudje in vsa kultura je izhajala iz velikega središča, v katerem so vladali silni faraoni. Stari Egipčani, Inkci in Azteki so bili le v Afriko priseljeni Atlantici. Vse to in še marsikaj drugega boste izvedeli, kadar se bo vrnil moj prijatelj doktor Danilo Doljan.«

Tako je pripovedoval inženjer Ivan Skomar družbi visokošolcev v kleti restavracije »Union« v Ljubljani in pridno praznil kozarce cvička. Studentje so se mu smejali in se iz njega norčevali.

»Kdaj se pa vrne tvoj doktor Doljan?« ga je vprašal nekdo porogljivo.

»Tega še ne vem,« je odgovoril inženjer, »zdi pa se mi, da se bo že te dni oglasil. Tako se mi je sinoči sanjalo o njem, kakor da bi stal tik poleg moje postelje in bi se z menoj pogovarjal. Bil je ves razigran, židane volje. Pripovedoval mi je, da se mu je posrečilo vse, kar je nameraval in da je sedaj velik vladar.«

»Vladar rib in polipov,« so se zasmijali dijaki. »Prav gotovo vlada v trebuhu kakkega velikega kita, tako kakor je prerok Jona nekoč prebival v somu, dokler se ga ni naveličal in ga izbljuval na kopno.«

»Seveda, vi ste vsi sami neverni Tomaži,« se je jezil inženjer. »Nič mi ne verjamete in mislite, da sem si vso zgodbo kar tako na lepem izmislil. Jaz pa vam pravim še enkrat: doktor Danilo Doljan ni mrtev! Prosim vas! Ko smo po tegnili vrh iz morja na ladjo, smo ugotovili, da je bila prerezana s silno ostrim rezilom. Tega ri mogla napraviti nobena morska žival. Vrv so prerezali prebivalci podmorja.«

»Kakšni prebivalci podmorja?« se je zasmejal nekdo. »Kako bi ljudje živeli pod morjem? So mar postli ribe in dihajo s škrgami?«

»Kakšne ribe, kakšne škrge,« je ugotovil Skomar. »Saj nisem dejal, da prebivajo ti ljudje v morju, v vodi. Pod morjem žive, v mestu, ki je zaprto od vseh strani. Tam so se ohranili še izza časov potopitve Atlantide. Vse to je čisto gotovo tako, kakor vam pripovedujem. Pod morjem živijo Atlantici niso hoteli, da bi Doljan odkril njihovo eksistenco, zato so preprežali vrh, ki je vezala njegov aparat z našo ladjo in ga potegnili k sebi v svoje mesto. Tam živi sedaj, toda prepričan sem, še več, trdno verujem, da se bo prav kmalu vrnil in nam prinesel tako važnih stvari, kakor jih svet nikoli ni pričakoval.«

»To se ti je tudi sanjalo, kaj ne?« so vzkliknili dijaki.

»Seveda se mi je sanjalo,« je čisto resno pojasnjeval inženjer, »zakaj se mi pa ne bi sanjalo? Mar ne veste, da so prav sanje često odkritje velike resnice. Saj

se te sanje čisto ujemajo z onim, kar se je dogodilo sredi Atlantskega oceana, s prerezano vrhjo in skrivnostnim izginotjem mojega prijatelja. Recite kar hočete, prepričanje, da se bo Doljan nekega dne vrnil z velikimi odkritji, ki bodo svet spremenila, mi ne morete porušiti. Saj vem, da se mi smejejo vsi, da se mi smejete tudi vi, prijatelji dragi moji mladi, toda to me prav nič ne moti. Rad vas imam vseeno. Zato dvignite čaše na zdravje doktorja Danila Doljana!«

»Živel Doljan! Živel Skomar!« so vzklikali dijaki trkali in pili.

Prav tedaj se je pojavila v kleti sloka, nekoliko sključena in mršava postava egiptologa profesorja Roškarja. Pod eno pazduho je nosil velik dežnik, pod drugo pa debelo knjigo. Ko se je približal veselemu omizju, si je z ruto otrl z naočnikov ljubljansko meglo, si jih potem zopet posadil na nos ter se zmedeno ozrl po prostoru. Študenti so ga pozdravili in tudi inženjer Skomar se je dvignil ter mu nazdravil:

»Pozdravljeni, gospod profesor! Na vaše zdravje to čašo cvička!«

»O, vi ste tukaj gospod inženjer!« je vzkliknil profesor. »In v tako veseli družbi. Saj to so vendar moji fantje.«

»Seveda smo, gospod profesor,« so dejali dijaki.

»Gospod profesor,« je rekel Skomar, »prisedite k naši mizi! Vsaj za trenotek nas počastite s svojo prisotnostjo. Prepričamo se zaradi doktorja Danila Doljana in starih Atlantov. Pripovedoval sem jim, da se Doljan ni utopil v Atlantskem oceanu, kakor mislijo oni, pa mi nočejo verjeti. Jaz pa pravim, da je Doljan še živ in se bo nekega dne vrnil.«

»Morda se bo,« je dejal profesor Roškar zamišljeno, sedel na ponujeni mu stol ter položil predse na mizo dežnik in knjigo.

»Vidite dragi prijatelji,« je vzkliknil ves vesel inženjer. »Profesor verjame, da se bo Doljan vrnil. Z nami je bil sredi Atlantskega oceana in ve prav dobro, kako je bilo. Vrv je bila prerezana s silno ostrim rezilom, mar ne, gospod profesor?«

»Prerezana je bila, da,« je pritrdil profesor. »Čudno je vse, zelo čudno. Škoda, da se je to zgodilo. Preiskali bi bili lahko vse dno oceana in odkrili velike dragocenosti, ki bi nam na mah potrdile mojo teorijo o izvoru in preseljevanju kulture. Toda kar se ni posrečilo Doljanu in nam, se bo posrečilo komu drugemu. Prav te dni mi je sporočil neki tovariš s Sorbonne, da pripravljajo ekspedicio na dno Atlantskega oceana z novimi pravimi, ki so jih iznašli francoski tehnik. Povabil me je, naj se jim pridružim.«

»In vi se boste odzvali povabilu, kaj ne, gospod profesor?« je vzkliknil inženjer.

»Seveda se bom.«

»Potem me vzemite s seboj,« je zaprosil Skomar. »Lahko bi vam koristilo. Po vrnitvi z Atlantskega oceana sem napravil več načrtov za nove potapljaške aparate, ki so še mnogo popolnejši, kakor je bil oni, ki smo ga bili zgradili. Toda denarja za izvedbo teh načrtov nisem mogel najti. Nihče mi ga ni hotel dati. Tako nas bodo prehiteli Francozi, dasi smo bili mi Slovenci prvi, ki smo smelo tvegali tako veliko podjetje.«

»Saj res,« je dejal profesor Roškar, »vas bi moral vzeti s seboj. Glejte, na to sem čisto pozabil...«

Profesor še ni dokončal svojih besed, ko je pristopil k mizi natak in poklical inženjerja Skomarja:

»Gospod inženjer, nekdo vas kliče k telefonu.«

(Dalje prihodnjič.)

Rokopis Martina Luthra v Ameriki

Lastnik največje in najdragocenejše zbirke avtografov v vsej Ameriki Wells, si je te dni nabavil v Berlinu prav redek in dragocen prispevek za svoj muzej. Kupil je namreč izvorni rokopis verskega reformatorja in ustanovitelja protestantske cerkve Martina Luthra. Rokopis obsega štiri strani in je njegova vrednost tem večja, ker je pisan v nemškem jeziku. Kakor je znano, se je Martin Luther sicer navadno posluževal latinščine. V omenjenem rokopisu razlaga Luther neka načela krščanske vere svoje posebnemu prijatelju grofu Alfredu Mansfeldu.

V zaboji na brezplačno potovanje.

Nekaj minut prej, preden je odpeljal prekooceanski parnik »Vulcania« iz patermskega pristanišča v New York, so prinesli nosači na parnik velik zaboj, ki jim je pa nenadoma zdrknil iz rok in se razbil na tleh. Iz zaboja je izpadlo pet moških, ki so se hoteli na ta način vtihotapiti na parnik in se zastopati prepeljati v New York. Za pot so se dobro prekrbili s hrano in vodo. Vseh pet brezplačnih delavcev, kakor tudi njihove pomagalice, ki so jih skušali vtihotapiti na ladjo, so zaprli.

Ženska ni nikdar prestara

V Marcurialu v Italiji je te dni slavila neka Klara de Lorenzija svoj stoti rojstni dan. Na njenem domu se je zbralo prebivalstvo iz vsega mesteca in njegove okolice, da vošči starki ob njenem visokem jubileju vse najboljše, zlasti pa še zato, ker je starka še prav krepka in čila ter izgleda kot starejša sestra svojih dveh neporočenih hčerk, ki živita s svojo materjo v skupnem gospodinjstvu. Ob redkem jubileju so jo obiskali tudi novinarji in jo vprašali, kaj si sedaj želi in česa ji je žal v življenju. Rekla je, da ji je edino žal, da se ni po smrti svojega moža pred 30 leti še drugič poročila...

Prost panter sredi Evrope.

Že nekaj dni iščejo pazniki curiškega zoološkega vrta s pomočjo policije in vseh lovcev ter njihovih psov velikega indijskega pantra, ki je ponoči pobegnil iz kletke. Preiskava je ugotovila, da je moral zverino nekdo namenoma izpustiti, ker so bila vrata zaprta tako trdno, da sta jih morala odpirati vedno po dva paznika hkrati. Policija je osumila nekega mladeniča, ki se je omenjenega dne motal okrog kletke in ugotovila, da je duševno omejen, pa doslej ni bil nevaren svoji okolici. Mladenec je pobegnil brez sledu.

Strupena reka za plavalce.

Reka Douve blizu Cherbourga je bila že dalje časa popolnoma blatna in je bila zato vsestransko neuporabljiva. Kljub opominu pa je pred dnevi neki moški skočil v reko, da bi se skopal. Ko je pričel plavati, se je nenadoma potopil kakor kamen. Tok vode je odplaval njegovo truplo, ki so ga potegnili na breg šele čez nekaj ur. Zdravniški pregled trupla je ugotovil, da se je plavec zastrupil z vodo v reki, nenadoma padel v nezavest in utonil. Kaj je vzrok zastrupitve reke, doslej še niso mogli dognati.

Smrt baritonista Mauricea Renauda.

V Parizu je umrl v starosti 72 let slavni francoski pevec Maurice Renaud, ki je spadal med najboljše baritoniste, ki so sploh kdaj nastopali na odru pariške »Opere«. Renaud se je rodil v Bordeauxu, svoje nauke pa je končal v Bruslju. Njegove vloge v »Tannhäuserju«, zlasti pa vloga Mefista v »Faustu« so ostale nepozabne v zgodovini glasbene umetnosti. Renaud se je umaknil z odra že pred več leti in živel popolnoma skromno in mirno življenje na lovorikah slave v svojih mlajših letih.

Mali oglasi

Razno

ZAKONSKI PAR
išče dobro domačo hrano, ki bi se dostavljala na dom. Dostavo preskrbi sam. Naslov z navedbo cene brez večerje je pustiti v upravi »Večernika«, 6026

FUREŠ!
Gostilna pri »Zlatem levu«, Vodnikov trg. Jutri v soboto in v nedeljo jeterne, krvave in pečene klobase. 4098

Stanovanje

ODDAM STANOVANJE.
sobo, kabinet, kuhinjo in shrambo, s 15. novembrom. Bolfenkova ul. 10. Studenci. 4081

LEPO, SOLNČNO TRISOBNANO STANOVANJE
z vsemi pritliklinami, oddam takoj mirni stalni stranki. Vpraša se v trgovini Sikošek. Koroška cesta 102. 4067

Posest

HIŠE PRI MARIBORU ALI POSESTVA
za 22.000, 30.000, 50.000 Din itd. prodaja Posredovalnica Maribor, Frančiškanska ul. 21. 4099

Službo dobi

POSTREŽNICO
za pospravljanje boljših sob, ki bi obenem enkrat mesečno prala, sprejem za nekaj ur dnevno in sicer od 12.—14. ure. Naslov v upravi lista. 6025

Znižali smo ceno knjigi

»Prokletstvo ljubezni«

od Din 35.— na Din 23.—

Dobite jo v upravi Jutra in Večernika v Mariboru, Gosposka ulica šte. 11

Obupani nad kruto usodo naznanjamo vsem svojim sorodnikom in znancem prežalostno vest, da je Vsemogočni poldical k sebi našega iskreno ljubljenega sinka, oziroma brata

JANKA

učenca 4. razreda osnovne šole,

ki je 26. oktobra 1933, v nežni dobi 10 let, za vedno zatisnil svoje otroške oči.

Nepozabnega otroka bomo v soboto, 28. t. m. ob pol 16. uri, položili k večnemu počitku na mestnem pokopališču na Pobrežju.

Sveta maša zadušnica se bo darovala v ponedeljek, 30. t. m. ob 7. uri v župni cerkvi pri Sv. Magdaleni.

Maribor, dne 27. oktobra 1933.

4100

Žalnočji starši Ivan in Josipina Trpin s hčerko Verico.